

KORONAVIRUS: PRÁVNÍ DOPADY NA PODNIKATELE V ČR

MEMORANDUM

Od Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s.r.o.

Datum 15. března 2020

Počet stran 19

1. ÚVOD

1.1 Obsahové vymezení

1.1.1 V předkládaném dokumentu bychom Vás rádi seznámili s některými právními aspekty dopadů šíření koronaviru (označovaného jako SARS Co V-2 nebo zkráceně COVID-19) a aktuálně přijatých opatření k zamezení jeho šíření na podnikatelské prostředí ve vybraných právních oblastech v České republice. Jedná se o následující oblasti, v nichž pandemie koronaviru významně zasahuje do řady právních vztahů a v nichž jsme zaznamenali zvýšený zájem o posouzení dopadů z právního pohledu:

- (a) nouzový stav a náhrada škody vůči státu;
- (b) pracovněprávní vztahy a zpracování osobních údajů;
- (c) smluvní vztahy.

1.1.2 V příloze pak najdete i přehled dosud přijatých opatření, včetně našich komentářů. S ohledem na dynamiku, jakou se opatření v souvislosti s šířením COVID-19 vyvíjejí, je zohledněn stav ke dni 14. 3. 2020 včetně usnesení vlády České republiky č. 211 přijatého v tento den.

2. NOUZOVÝ STAV A NÁHRADA ŠKODY VŮČI STÁTU

2.1 Nouzový stav

2.1.1 S účinností **ode dne 12. 3. 2020** od 14.00 hod vláda České republiky („vláda“) vyhlásila **nouzový stav na dobu 30 dnů** pro území České republiky, a to z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území ČR.¹ Tímto vyhlášením nouzového stavu nebyla dotčena dosavadní vydaná a platná mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví, což znamená, že tato opatření nadále zůstávají v platnosti a je třeba je dodržovat. Přehled těchto platných opatření je rovněž součástí přílohy. Fyzická, právnická nebo podnikající osoba, která nesplní povinnost uloženou mimořádným opatřením k ochraně zdraví fyzických osob při epidemii vydaným podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů („zákon o ochraně veřejného zdraví“), se dopustí přestupku, za který může být uložena pokuta až ve výši **3.000.000 Kč**.

Nouzový stav: vyhlášen pro území České republiky na období od 12. 3.2020 do 11.4.2020.

¹ [Usnesení vlády č. 194 ze dne 12. 3.2020.](#)

- 2.1.2 Nouzový stav vyhláší vláda na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a to v případě mj. nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Současně s vyhlášením nouzového stavu **musí vláda vymezit, která práva a v jakém rozsahu se omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají**. Vláda v tomto směru v usnesení o vyhlášení nouzového stavu nařídila krizová opatření, jejichž konkrétní provedení budou stanovována samostatnými usneseními vlády.

Doporučení: Doporučujeme sledovat webové stránky vlády www.vlada.cz, na kterých jsou zveřejňována přijatá krizová opatření.

- 2.1.3 Vláda je v době nouzového stavu oprávněna **omezovat osobnostní práva**. Dále může nařídít evakuaci osob a majetku z vymezeného území, **zakázat vstup, pobyt a pohyb** na vymezených místech, rozhodnout o ukládání pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace či rozhodnout o bezodkladném provádění staveb, terénních úprav nebo odstraňování staveb za účelem zmírnění nebo odvrácení staveb, za účelem zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení vyplývajícího krizové situace.
- 2.1.4 Konkrétně vláda po vyhlášení nouzového stavu rozhodla o celkem již 14 krizových opatření vydaných podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů („**krizový zákon**“), jejichž aktuální výčet ke dni 14. 3. 2020 naleznete v příloze. Fyzické osoby, které se v době krizového stavu nezdrží činností zakázaných krizovým opatřením, se dopustí přestupku, za který může být uložena pokuta ve výši **2.000.000 Kč**. Právníkem nebo podnikajícím fyzickým osobám, které se nezdrží činností zakázaných krizovým opatřením, může být uložena pokuta až do výše **3.000.000 Kč**.

Komentář: Sankce za porušení povinností stanovených krizovým opatřením vydaným podle krizového zákona může u fyzických osob činit až 2.000.000 Kč a u právnických a podnikajících fyzických osob až 3.000.000 Kč. Sankce za porušení povinností stanovených mimořádným opatřením ministra zdravotnictví vydaným podle zákona o ochraně veřejného zdraví může u fyzických, právnických i podnikajících fyzických osob činit 3.000.000 Kč.

2.2 Náhrada škody vůči státu

- 2.2.1 Podle § 36 odst. 1 krizového zákona je **stát povinen nahradit škodu** způsobenou právnickým a fyzickým osobám v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními prováděnými podle tohoto zákona. Jedná se o speciální právní úpravu náhrady škody, za kterou odpovídá stát, která se řídí krizovým zákonem, a nikoli zákonem č. 82/1998 Sb. (o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem) či obecným předpisem (občanským zákoníkem). Krizový zákon zakládá odpovědnost státu za škodu **bez zřetele na zavinění** (tzv. objektivní odpovědnost) a na rozdíl od zákona č. 82/1998 Sb. nevyžaduje, aby škoda byla vyvolána nezákonným rozhodnutím či nesprávným úředním postupem. Tato speciální odpovědnost je založena na současném splnění předpokladů, a to: (1.) provedení krizového opatření, (2.) vznik škody a (3.) příčinná souvislost mezi krizovým opatřením a vznikem škody. Stát se může odpovědnosti zprostit pouze pokud prokáže (důkazní břemeno leží na něm), že poškozený si způsobil škodu sám.
- 2.2.2 Tato poměrně přísně formulovaná objektivní odpovědnost státu je spojena s povinností oprávněné osoby uplatnit nárok na náhradu škody **nejprve u příslušného orgánu krizového řízení**, a to v zákonem stanovené lhůtě **6 měsíců od doby, kdy se o škodě dozvěděla**, nejdéle do 5 let od vzniku škody. Jejím marným uplynutím dochází ze zákona k zániku nároku (tzv. *prekluzi*), a to i pokud by byl nárok oprávněný. Žalovanou v řízení o náhradu škody vzniklé v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními může být pouze Česká republika.²

² Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. [25 Cdo 1649/2007](https://www.soud.cz/rozsudky/25-Cdo-1649/2007).

- 2.2.3 Ze shora uvedeného vyplývá, že krizový zákon kombinuje šestiměsíční a pětiletou dobu, ve které musí být nárok uplatněn. Jejich vzájemný vztah je takový, že **běží nezávisle na sobě a k zániku nároku dochází, jakmile jedna z nich uplyne**. Šestiměsíční prekluzivní doba má subjektivní charakter, protože počátek jejího běhu se odvíjí od okamžiku, kdy se poškozený prokazatelně dozvěděl o tom, že na jeho úkor ke škodě došlo (nikoliv tedy jen o škodné události). To předpokládá, že se poškozený dozvěděl o tom, že mu vznikla újma určitého druhu a rozsahu, kterou je možné objektivně vyjádřit v penězích (není třeba, aby znal rozsah škody přesně např. na základě odborného posudku) a důvodně uplatnit u soudu. Upozorňujeme, že na počátek běhu této doby nemá žádný vliv případné jednání nebo soudní spor s pojišťovnou o výplatu pojistného plnění. Počátek běhu doby se neposunuje na pozdější dobu, neboť dle rozhodovací praxe Nejvyššího soudu se nijak nepromítá do vědomosti o tom, že poškozenému újma vznikla a v jakém přibližně rozsahu.³
- 2.2.4 Pouze pro úplnost pak uvádíme, že krizový zákon umožňuje, aby byla v případech hodných zvláštního zřetele přiznána náhrada škody i po uplynutí termínu k podání žádosti. Tohoto postupu se nicméně nelze domáhat v řízení u soudu; je nutno ho uplatňovat výhradě u orgánu krizového řízení, přičemž poškozený nemá na takový postup zákonný nárok.

Komentář: Lhůta pro uplatnění nároku na náhradu škody vůči státu je velmi krátká. Nárok musí být uplatněn ve lhůtě **6 měsíců**, jinak zaniká.

3. PRACOVNĚPRÁVNÍ PROBLEMATIKA

3.1 Minimalizování mzdových nákladů

- 3.1.1 Vydání krizových opatření (zejména o zákazu návštěv určitých typů zařízení, o zákazu maloobchodního prodeje zboží a služeb, o zákazu provozu her a kasín, o zákazu činnosti stravovacích zařízeních v nákupních centrech zákazu či o zákazu shromáždování a pořádání akcí s účastí nad 30 osob) může mít potenciální dopady pro všechny podnikatele. Tuto situaci lze definovat jako tzv. **částečnou nezaměstnanost ve smyslu § 209 zákoníku práce**. Rozdíl mezi částečnou nezaměstnaností a překážkou na straně zaměstnavatele dle § 208 zákoníku práce, je skutečnost, že zaměstnavatel nemůže přidělovat zaměstnancům práci v rozsahu týdenní pracovní doby **z důvodu dočasného omezení odbytu a/nebo poptávky**.
- 3.1.2 Vhodné je využít možnosti podání žádosti o proplacení tzv. „kurzarbeit“. Jedná se o příspěvek, který v době částečné nezaměstnanosti může vyplácet zaměstnavatelům úřad práce, a to v případě splnění podmínek dle § 115 zákona č. 435/2004Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů („**zákon o zaměstnanosti**“). Zejména se jedná o tyto podmínky:
- (a) zaměstnavatel nemůže přidělovat práci v rozsahu nejméně 20 % stanovené týdenní pracovní doby;
  - (b) zaměstnancům se již vyplácí náhrada mzdy ve výši 70 % průměrného výdělku;
  - (c) zaměstnavatel se zaváže, že po dobu čerpání příspěvku nerozváže se zaměstnancem pracovní poměr dle § 52 písm. a) až c) zákoníku práce.
- 3.1.3 Příspěvek bude vyplácen na základě dohody mezi úřadem práce a zaměstnavatelem po dobu maximálně půl roku ve výši 20 % průměrného výdělku zaměstnance. Vyžaduje se i souhlas vlády s touto dohodou.

Doporučení: V případě splnění veškerých podmínek dle § 115 zákona o zaměstnanosti doporučujeme podat žádost o příspěvek u příslušné krajské pobočky Úřadu práce ČR, a to co nejdříve.

³ Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. [25 Cdo 3798/2007](#).

3.2 Karanténa

- 3.2.1 Zaměstnanec je povinen podat zaměstnavateli informaci o tom, že mu byla nařízena karanténa.
- 3.2.2 Podle [usnesení vlády ze dne 13. 3. 2020 č. 209](#) jsou s účinností od 13. 3. 2020 od 12:00 hod. do 11. 4. 2020 (případně do odvolání) povinni všichni občané České republiky a cizinci s trvalým nebo přechodným pobytem v České republice nad 90 dní nebo jsou-li na území České republiky zaměstnání, kteří se v období od okamžiku účinnosti tohoto usnesení vlády navrátí **z pobytu na území rizikových oblastí**, tuto skutečnost neprodleně oznámit vzdáleným přístupem svému praktickému lékaři, který je **povinen rozhodnout o karanténě v délce 14 dnů**, pokud se na ně nevztahuje výjimka ministra vnitra.
- 3.2.3 Stejnou povinnost mají osoby, pokud se vrací z nerizikových oblastí, a to v případě jakýchkoli příznaků chřipkového onemocnění. Rizikové oblasti stanoví ministr zdravotnictví sdělením uveřejněným na [internetových stránkách ministerstva zdravotnictví](#). Ke dni 14. 3. 2020 se jedná o tyto země: **Čína, Jižní Korea, Írán, Itálie, Španělsko, Rakousko, Německo, Švýcarsko, Švédsko, Nizozemsko, Belgie, Velká Británie, Norsko, Dánsko a Francie**.
- 3.2.4 Shora uvedeným usnesením vlády č. 209 došlo k rozšíření povinnosti, která byla s účinností ode dne 7. 3. 2020 stanovena mimořádným opatřením ministra zdravotnictví. Všem osobám s trvalým nebo přechodným pobytem v České republice nad 90 dní nebo zaměstnaným v České republice, které se navrátily v období od 7. 3. 2020 **z pobytu na území Italské republiky** do České republiky, je nařízeno, aby bezprostředně po návratu oznámily tuto skutečnost praktickému lékaři, který je povinen rozhodnout o karanténě v délce 14 dnů, pokud se na ně nevztahuje stanovená výjimka. I tyto osoby však mají oznamovací povinnost v případě jakýchkoli příznaků chřipkového onemocnění.
- 3.2.5 Konečně podle mimořádného opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 8. 3. 2020 účinného od 8. 3. 2020 do odvolání jsou dále praktičtí lékaři povinni rozhodnout **o karanténě v délce 14 dnů všech osob, které byly v kontaktu s pacientem, u kterého byla laboratorně potvrzena nákaza koronavirem**. Nesplnění shora uvedených informačních povinností může být sankcionováno až do výše 2.000.000 Kč.
- 3.2.6 Je-li příslušným orgánem (praktickým lékařem či jiným ošetřujícím lékařem) rozhodnuto o karanténě zaměstnance, přísluší zaměstnanci náhrada mzdy nebo platu stejně, jako v případě dočasné pracovní neschopnosti dle § 191 a § 192 zákoníku práce. V případě rozhodnutí o karanténě je zaměstnavatel povinen omluvit nepřítomnost zaměstnance v práci po dobu karantény nařízené podle zákona o ochraně veřejného zdraví. Zaměstnanec je povinen zaměstnavateli předložit tzv. oznámení o nařízení karantény.
- 3.2.7 Dojde-li k nařízení karantény v zahraničí, je zaměstnavatel povinen totožně jako u karantény na území České republiky poskytnout dočasnou náhradu mzdy nebo platu z důvodu pracovní neschopnosti dle § 191 a § 192 zákoníku práce. Bude-li zaměstnanec čerpat dovolenou v cizině, tak nařízením karantény v jiném státě prakticky nepřerušuje dovolenou zaměstnance, a to ve smyslu § 219 odst. 1 zákoníku práce. Náhrada mzdy by se dle judikatury SDEU měla vyplácet v místě, kde se zaměstnanec léčí, je však možná jiná dohoda.

Komentář: Bližší informace o preventivních opatřeních zavedených jednotlivými státy zpracovalo ministerstvo zahraničí a zveřejnilo je na svých [webových stránkách](#).⁴

⁴ Aktualizované informace o šíření koronaviru ve světě zpracovává [Světová zdravotnická organizace](#).

3.3 Preventivní opatření

3.3.1 Za předpokladu, že se u zaměstnance neprojevují příznaky infekčního onemocnění, je s ohledem na vykonávanou práci vhodné, aby zaměstnavatel z preventivních důvodů učinil některé z opatření, které zaměstnavateli umožňuje učinit zákoník práce, a to:

- (a) Zaměstnavatel se může se zaměstnancem dohodnout, že bude vykonávat práci mimo pracoviště zaměstnavatele (např. práci z domova, tzv. home office). Jedná se tak o dohodu mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem o dočasné **změně místa výkonu práce**. Nad rámec uvedeného doplňujeme, že při změně místa výkonu práce, resp. home office není možné, aby se zaměstnanec vzdal práva na náhradu nákladů spojených s prací z domova (proto doporučujeme sjednat výši paušalizované částky na úhradu těchto nákladů) a současně musí být proškolen na bezpečnost a ochranu zdraví při práci (v ideálním případě by mělo být nové pracoviště prohlédnuto specialistou v oblasti prevence rizik).
- (b) Zaměstnavatel je také oprávněn provést vhodný **přesun v rámci harmonogramu rozvržení směn** a včas s přesunem v rozvrhu práce seznámit zaměstnance. Včasným oznámením se myslí 14 kalendářních dnů předem, není-li dohodnuto mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem jinak. Z praktického hlediska se tak může jednat o zřízení vhodného mechanismu, který zabrání, aby nebyli nakaženi koronavirem strategicky důležití zaměstnanci.
- (c) Pokud zaměstnavatel z preventivních důvodů rozhodl, aby zaměstnanec zůstal v domácím prostředí, kde nekoná práci (nejedná se o dohodu o změně místa výkonu práce), pak se nejedná o situaci pracovní neschopnosti nebo karantény nařízené ošetřujícím lékařem, ale o **překážku v práci na straně zaměstnavatele**. V takovém případě zaměstnanci přísluší náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku dle § 208 zákoníku práce. Někteří zaměstnavatelé chápou dobrovolnou karanténu jako vzájemný benefit a nabízí jej zaměstnancům s podmínkou dohody, že tito nebudou placeni 100 % náhradou mzdy. Tato úprava zatím nebyla před soudem vyzkoušena, některé inspektoráty práce ji ale akceptují.
- (d) Zaměstnavatel se může se zaměstnancem dohodnout i na čerpání **dovolené**. Obecně platí, že určenou dobu čerpání dovolené je zaměstnavatel povinen oznámit zaměstnanci alespoň 14 dnů předem, pokud se nedohodne zaměstnavatel se zaměstnancem na době kratší ve smyslu § 217 odst. 1 zákoníku práce. Nebude-li dodržena podmínka dohody o zkrácené lhůtě pro oznámení, jedná se o přestupek, a za jeho spáchání může orgán inspekce práce uložit pokutu až do 200.000 Kč.

Doporučení: Doporučujeme zvolit vhodné opatření pro zachování bezpečnosti zdraví zaměstnanců na pracovišti a zamezení potenciálního rizika zastavení provozu společnosti. Opatření vůči více zaměstnancům je nutno projednat s odborovou organizací.

3.4 Onemocnění koronavirem na pracovní cestě

3.4.1 Onemocnění koronavirem neodpovídá typické definici pracovního úrazu ve smyslu ustanovení § 271k zákoníku práce. Soudní praxe však dovodila, že např. onemocnění způsobené v důsledku povinného očkování, nařízeného určité skupině zaměstnanců v souvislosti s jejich prací, bylo pracovním úrazem, za který odpovídal zaměstnavatel. Pokud zaměstnavatel nařídil pracovní cestu do země rizikové z hlediska nákazy koronavirem, tak nelze zcela vyloučit jistou paralelu s vystavením zaměstnance riziku onemocnění z jiných příčin iniciovaných zaměstnavatelem (jako v odkazovaném případě očkování, nebo při vystavení riziku nemoci z povolání).

3.4.2 Na odpovědnost zaměstnavatele za újmu na zdraví zaměstnanců je přitom potřeba nahlížet v širších souvislostech i z hlediska zákonných požadavků, které zaměstnavateli ukládají zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví a

povinnost vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.⁵ Obecné právní předpisy tak stanoví, že každý je povinen předcházet vzniku újmy (i na zdraví). Doposud tedy bylo na uvážení zaměstnavatelů, zda zaměstnance vyšle na zahraniční pracovní cestu do zemí s vyšším rizikem onemocnění, s účinností od 16. 3. 2020 je vycestování občanů ČR a cizinců s trvalým nebo přechodným pobytem nad 90 dnů z území České republiky zakázáno, pokud z tohoto opatření není udělena plošná⁶ nebo individuální výjimka. Výjimky uděluje ministr vnitra.

Komentář: Zaměstnavatelé nesmí z důvodu zákazu vycestování účinného ode dne 16. 3. 2020 vysílat zaměstnance na pracovní cesty do zahraničí, pokud ze zákazu nebyla udělena plošná nebo individuální výjimka. Doporučujeme sledovat webové stránky ministerstva vnitra, na kterých jsou průběžně aktualizovány stanovené výjimky ze zákazu vycestování.

3.5 Kontrola zdravotního stavu zaměstnanců

- 3.5.1 S ohledem na potencionální riziko docházení do místa výkonu práce s nákazou koronavirem, neboť inkubační doba a jednotlivé symptomy, které jsou nekonzistentní s ohledem na nakažený subjekt, se zaměstnavatelé často potýkají s otázkou, zda jsou oprávněni přistoupit ke kontrole zdravotního stavu zaměstnanců (např. měření teploty) při příchodu a odchodu z místa výkonu práce a jejich evidenci. Z hlediska pracovně právní legislativy nejsou zaměstnavatelé oprávněni zdravotní stav zaměstnanců kontrolovat a zaměstnanci nejsou povinni se této kontrole podrobit. V tomto ohledu vycházíme zejména z toho, že pro zjišťování způsobilosti zaměstnance pro výkon práce s ohledem na vliv alkoholu existuje výslovná zákonná úprava, která umožňuje zaměstnavateli podrobit zaměstnance kontrole (§ 106 odst. 4 písm. i) zákoníku práce). Povinnost podrobit se měření teploty však upravena není. Obdobně se otevírá otázka kalibrace měřicího přístroje (jako je tomu například u alkohol testerů) a otázka prokazování toho, že zaměstnanec měl skutečně zvýšenou teplotu a byl dočasně práce neschopným (práce nezpůsobilým). Byť je současná situace skutečně mimořádná, považujeme vynucování kontroly a spoléhání se na zjištěné výsledky za rizikové.
- 3.5.2 Naopak za bezrizikovou variantu považujeme, pokud by byl zaměstnanec odkázán na podstoupení mimořádné pracovnělékařské prohlídky ve smyslu § 12 vyhlášky č. 79/2013 Sb., které bude vyžádána zaměstnavatelem ve smyslu § 12 odst. 3 této vyhlášky. Samozřejmým předpokladem pro tento postup je též příslušná dohoda s poskytovatelem pracovně-lékařské péče, která může být za daných podmínek obtížnější. Zaměstnanec má pak v dané situaci povinnost se takové pracovnělékařské prohlídce podrobit (§ 106 odst. 4 písm. b) zákoníku práce). Výsledek pracovnělékařské prohlídky přitom bude poskytovat relevantní podklad pro rozhodnutí, zda je zaměstnanec pracovně způsobilý, nebo zda je dočasně pracovně neschopným, a tím i rovněž podklad pro vyplácení (snížené) náhrady mzdy v době dočasné pracovní neschopnosti.

Komentář: Povinné měření teplot zaměstnanců při příchodu a odchodu do zaměstnání nelze vynucovat a nedoporučujeme jej.

3.6 Zpracování osobních údajů zaměstnanců

- 3.6.1 Pokud by i přes výše uvedené docházelo ze strany zaměstnavatelů ke shromažďování informací o zdravotním stavu zaměstnanců, pak za předpokladu, že tyto informace budou sloužit výhradně pro účely ochrany zdraví a předcházení dalšímu šíření nákazy, mohlo by být právním základem pro takové zpracování osobních údajů plnění zákonných povinností společnosti dle čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR spočívající v plnění povinnosti vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí, jakož i oprávněný zájem společnosti dle čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR spočívající v zájmu na zajištění kontinuity provozu společnosti.

⁵ Srov. § 101 a § 102 zákoníku práce.

⁶ Výjimky ze zákazu vycestování jsou zveřejňovány na [webových stránkách ministerstva vnitra](#).

- 3.6.2 Ve vztahu k potenciálně zpracovávaným **zvláštním kategoriím** osobních údajů (**naměřená teplota**) by právním základem pro zpracování osobních údajů mohlo být plnění zákonné povinnosti dle čl. 9 odst. 2 písm. b) GDPR a z části rovněž veřejný zájem v oblasti veřejného zdraví (dle čl. 9 odst. 2 písm. i) GDPR), jakým je ochrana před šířením koronaviru, a to dle (i) příslušných ustanovení zákoníku práce týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a (ii) aktuálních opatření vlády.

Doporučení: Doporučujeme vyhotovit prohlášení o ochraně soukromí a o evidenci osobních údajů ve spojitosti s koronavirem, které by mělo být zpřístupněno všem zaměstnancům zaměstnavatele tak, aby byli všichni zaměstnanci informováni o tom, jaké osobní informace bude zaměstnavatel shromažďovat, jak dlouho nebo jaká jsou práva zaměstnance ve spojitosti se zpracováním osobních údajů.

4. SMLUVNÍ VZTAHY

4.1 Vyšší moc

- 4.1.1 Ustanovení [§ 2913](#) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů („občanský zákoník“), ve svém odst. 1 stanoví, že **poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu** z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit. Podle odst. 2 tohoto ustanovení se škůdce **zproští povinnosti k náhradě** (liberuje se), pokud prokáže, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Současně však platí, že pokud překážka vznikla ze škůdcových osobních poměrů nebo až v době, kdy byl škůdce s plněním smlouvené povinnosti v prodlení, nebo jde o překážku, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, povinnosti k náhradě se nezproští.
- 4.1.2 Pro vznik povinnosti nahradit škodu vzniklou porušením smlouvy (typicky například v důsledku prodlení s dodávkou zboží nebo nedodáním zboží), **pokud se smluvní strany výslovně nedohodnou jinak**, se nevyžaduje zavinění. Strana, která porušila smlouvu, tedy nemůže namítat, že ji nezavinila. Může se však ze zákonných důvodů povinnosti k náhradě škody zprostit tím, že prokáže existenci skutečnosti (události), která je označována jako vyšší moc (*vis maior* nebo *force majeure*). Judikatura českých soudů vymezuje vyšší moc jako kvalifikovanou náhodu, kterou není možné za daných podmínek ani při vynaložení veškerého úsilí nikým odvrátit vzhledem k její mimořádnosti a nepředvídatelnosti.⁷ Jedná se tak o nepředvídatelnou objektivní skutečnost, nad kterou nemá člověk kontrolu a nemohl ji bezprostředně ovlivnit.
- 4.1.3 Smluvní strana, která povinnost ze smlouvy porušila, je povinna **prokázat současné naplnění** (a) mimořádnosti překážky (vymykající se pravidelnému běhu věci), (b) její nepředvídatelnosti (neočekávatelnosti při uzavírání smlouvy), (c) nepřekonatelnosti překážky (ani při vyvinutí nejvyššího rozumného úsilí ji nebylo možné zamezit či odvrátit) a (d) vzniku nezávisle na vůli strany, která smlouvu porušila (tedy bez jejího přičinění).
- 4.1.4 Zákon dále vymezuje i skutečnosti, které by sice mohly být považovány za zásah vyšší moci, přesto však nepřestávají důvod pro zproštění se odpovědnosti. Jsou jimi: (a) překážka vzniklá z osobních poměrů (nepříznivý zdravotní stav, rodinné poměr, zranění, nepříznivá finanční situace), (b) překážka vzniklá až v době, kdy už byla smluvní strana, která povinnost porušila, v prodlení s plněním smlouvené povinnosti (pokud by se totiž škůdce choval podle smlouvy, tak by v době zásahu vyšší moci byla už smluvní povinnost splněna) a (c) překážka, kterou byla smluvní strana, která povinnost porušila, povinna **podle smlouvy** překonat (pokud strany s existencí překážky počítaly a škůdce se jí zavázal překonat).

⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2007, sp. zn. [25 Cdo 2911/2006](#).

- 4.1.5 U jednotlivých smluvních typů pak mohou být zákonem stanoveny zvláštní důvody pro zproštění se odpovědnosti. Tyto zvláštní důvody jsou stanoveny např. u smluv o skladování při škodě způsobené na věci (§ 2426 občanského zákoníku), u smluv o přepravě věci při škodě na zásilce (§ 2566 odst. 2 a 3 občanského zákoníku) apod.

Komentář: Úpravu vyšší moci a její podmínky lze smluvně modifikovat, neboť ustanovení § 2913 odst. 2 občanského zákoníku je dispozitivní. Dle našich zkušeností tak smluvní partneři při uzavírání smluv často činí. Z tohoto důvodu výsledná aplikace ustanovení § 2913 odst. 2 občanského zákoníku závisí na konkrétní smluvních ujednáních, proto je vždy nezbytné posoudit konkrétní smluvní ujednání.

- 4.1.6 Považujeme za vhodné doplnit, že budou-li uzavírány nové smlouvy, od chvíle, kdy je nákaza koronavirem nejen celospolečensky známá, ale byla dokonce prohlášena za pandemii, mohlo by být již velmi obtížné prokazovat nepředvídatelnost této skutečnosti. Překážka by se již nehodnotila subjektivně, zdali tato skutečnost zasahuje do daného podnikatelského odvětví, ale hodnotila by se objektivně, podle potenciálního hrozícího ohrožení zásahu do nemožnosti plnit své závazky. Z tohoto důvodu nelze než doporučit, aby při uzavírání nových smluv smluvní strany na tuto skutečnost pamatovaly. Pokud by nicméně došlo k výraznému zhoršení situace a ke zpřísnění nouzových opatření, bylo by nepochybně možné opětovně hovořit o uplatnění liberačního důvodu ve smyslu ustanovení § 2913 odst. 2 občanského zákoníku.

Doporučení: Doporučujeme individuálně v nově uzavíraných smlouvách, tj. po vyhlášení nouzového stavu nebo vyhlášení světové pandemie Světovou zdravotnickou organizací, upravit vyšší moc ve smlouvách s ohledem na koronavirus, do té doby, dokud neodezní veškerá rizika s tím spojená.

4.2 Podstatná změna okolností

- 4.2.1 Důsledky spojené s epidemií koronaviru mohou potenciálně založit podstatnou změnu okolností ve smyslu § 1765 občanského zákoníku. Toto ustanovení stanoví, že dojde-li ke změně okolností tak je podstatné, že změna založí v právech a povinnostech smluvních stran **zvlášť hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich** buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě nebo se dokonce i soudně bránit a požadovat změnu nebo zrušení smlouvy ve smyslu § 1766 občanského zákoníku. V takovém případě musí prokázat, že změnu okolností nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Prakticky se jedná obnovení rovnováhy mezi smluvními stranami, kdy soud by měl vycházet ze stejných ekonomických úvah jako smluvní strany, když smlouvu vzájemně uzavíraly.
- 4.2.2 Uplatnění shora uvedeného práva však neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění a nese tak následky případného prodloužení. Současně zákon stanoví, že shora uvedené **právo dotčené straně nevznikne, pokud na sebe převzala nebezpečí změny okolností**. Podmínkou pro možnou aplikaci ustanovení § 1765, resp. § 1766 občanského zákoníku je, že si strany jeho aplikaci ve smlouvě nebo obchodních podmínkách při uzavírání smlouvy nevyloučily.

Doporučení: Doporučuje posoudit, zdali nejsou splněny podmínky pro nárokování si obnovení jednání o obsahu smlouvy, a to z důvodu podstatné změny okolností ve vztahu k druhé smluvní straně. Vždy však bude třeba vyjít z konkrétních smluvních ujednání.

4.3 Následná nemožnost plnění závazku

- 4.3.1 Uvažovat lze dále i o aplikaci § 2006 občanského zákoníku, který stanoví, že stane-li se dluh po vzniku závazku nesplnitelným, zaniká závazek pro nemožnost plnění. Plnění však není nemožné, lze-li dluh

splnit za ztížených podmínek, s většími náklady, s pomocí jiné osoby nebo až po určené době. Nemožnost plnění prokazuje dlužník.

- 4.3.2 Objektivně je nesplnitelným takový závazek, pokud je jeho splnění nemožné nejen pro zavázanou stranu, ale i pro kohokoli jiného, a to proto, že se po uzavření smlouvy stalo fakticky (fyzicky) či právně (fakticky možné, ale zákonem zakázané) nemožné, anebo proto, že plnění je vázáno na konkrétní osobu (která například zemřela). Je přitom třeba upozornit, že o trvale nesplnitelný závazek nepůjde, pokud důvodem právní nemožnosti plnění bude právní předpis s ohraničenou (od počátku omezenou) účinností.

Komentář: Důvody zakládající objektivní nesplnitelnosti lze jen s obtížemi posuzovat obecně a je vhodné analyzovat až konkrétní situaci.

4.4 Odstoupení od smlouvy

- 4.4.1 Jakýkoliv z výše uvedených mechanismů zproštění se smluvní odpovědnosti bude aplikovatelný pouze v případě, že smluvní strany nebyly schopny plnit své povinnosti vyplývající ze smlouvy bezprostředně (v příčinné souvislosti) z důvodu pandemie koronaviru. Pro úplnost upozorňujeme, že pokud by byla situace spojená s pandemií koronaviru a krizovými opatřeními důvodem pro zproštění se odpovědnosti za škodu (způsobenou porušením smluvních povinností jednou ze smluvních stran v příčinné souvislosti s tímto důvodem), tak faktické porušení smlouvy jako takové nezanikne.
- 4.4.2 Aplikovatelná by tak mohla být ustanovení o právu na odstoupení od smlouvy při nedodržení smluvních povinností druhou smluvní stranou nebo ujednání o smluvní pokutě či úrocích z prodlení.

Doporučení: Doporučujeme provést analýzu konkrétních závazků a smluvních ujednání. zakládalo nemožnost plnění, resp. liberační důvod pro nesplnění smluvních povinností.

4.5 Smluvní nároky dle práva EU

- 4.5.1 Obecné smluvní principy se do jisté míry uplatní i v oblasti přeshraničních vztahů. Primárně bude zapotřebí zkoumat, zdali je v těchto vztazích přítomný i mezinárodní prvek. Vzhledem k tomu, že se jedná o pandemii, tak bude třeba i zkoumat, které orgány konkrétních států (zpravidla soudy) jsou příslušné v rozhodování sporů, resp. k výkladu smluvních ujednání, skutkových okolností a práva daného státu. Od určení orgánů, které se budou právem zabývat, bude zapotřebí zjistit především z kolizních norem daného státu, jaké bude právo rozhodné pro danou smlouvu. Právě výkladem práva rozhodného a smlouvy lze dospět k názoru, do jaké míry se liší právní úprava daného státu od výše uvedené české právní úpravy. Obecně lze předpokládat, že prakticky veškeré právní řády mají vlastní úpravu vyšší moci, která by se tak v tomto ohledu uplatnila.
- 4.5.2 Výklad právní úpravy, smlouvy a potenciální nároky bude zapotřebí vykládat i v mezích imperativních norem, kterými mohou být již zmíněná mimořádná opatření nebo jiná karanténní opatření. K aplikaci imperativních norem se přihlédně vždy bez ohledu na rozhodné právo, neboť se jedná u ustanovení zásadního významu, na jehož použití je vždy zapotřebí trvat, jak plyne z čl. 9 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy („Řím I“). Toto ustanovení přikazuje soudům vždy aplikovat imperativní normy, spadá-li situace do jejich působnosti. Článek 9 odst. 3 Řím I stanovuje dokonce i povinnost soudu aplikovat imperativní normy státu v němž měla být smlouvy plněna. Bude tak zapotřebí vždy zkoumat, zdali konkrétní imperativní normy, resp. mimořádné opatření nebo jiné karanténní opatření, mají skutečnou vliv na plnění nebo neplnění smlouvy.

Doporučení: Doporučujeme analyzovat konkrétní smlouvy, zdali je možné postupovat podle výše uvedené úpravy.

4.6 Smluvní nároky dle CISG

- 4.6.1 V Čínské lidové republice („Čína“) se nachází epicentrum epidemie koronaviru, které do značné míry ovlivňuje tamní trh. S ohledem na skutečnost, že většina výrobní síly byla v průběhu posledních let převedena právě do Číny, tak evidujeme potenciální nároky společností vůči dodavatelům z Číny. Čína je kontrahentem Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (Vídeňská úmluva) („CISG“), která se uplatní, pokud některá ze stran má sídlo ve státě, který je kontrahentem CISG nebo si strany CISG zvolily jako právo rozhodné.
- 4.6.2 Vycházíme-li z předpokladu, že by byl aplikovatelný článek 79 CISG, který upravuje: „*Strana není odpovědná za nesplnění jakékoli povinnosti, jestliže prokáže, že toto nesplnění bylo způsobeno překážkou, která nezávisela na její vůli, a ohledně které nebylo možno rozumně očekávat, že by s ní strana počítala v době uzavření smlouvy, nebo že by tuto překážku nebo její důsledky odvrátila nebo překonala.*“, tak je zapotřebí zhodnotit skutkové okolnosti každého jednotlivého případu, zdali lze vůbec uvažovat o potenciální liberaci při nesplnění smluvní povinnosti.
- 4.6.3 Smluvní strana musí totiž prokázat, že se jednalo o nezvladatelnou příčinu, která je mimo oblast vlivu dlužníka. Typickými příčinami mimo sféru odpovědnosti jsou především přírodní události, jako povodně, zemětřesení, bouře, údery blesku, oheň, sucho nebo mráz a podobně. Obdobně je tomu v případě epidemií.⁸ Podstatné také je, aby byla příčina kauzálně propojena s neplněním smluvní povinnosti.
- 4.6.4 Souběžně musí být splněna podmínka nepředvídatelnosti a nevyhnutelnosti těchto příčin. Nepředvídatelnost lze definovat jako vnější překážku, která nebyla smluvní straně v době uzavření smlouvy známa nebo že ji nemohla vzít v úvahu. Znamená to, jinak řečeno, že mohl-li by dlužník takovou překážku rozpoznat, tak se nemůže odpovědnost zprostit. Samotné nepředvídatelné vnější překážky nezprošťují dlužníka odpovědnosti, mohl-li se jim dlužník vyhnout nebo je, resp. jejich následky překonat. Dlužník tak musí vyvinout veškeré možné úsilí k splnění svých smluvních povinností.⁹

Doporučení: Doporučujeme analyzovat konkrétní smlouvy, zdali je možné postupovat podle výše uvedené úpravy.

5. ZÁVĚREČNÁ POZNÁMKA

- 5.1.1 Tento dokument je pouze základním pracovním materiálem určeným k dalšímu rozpracování v každé konkrétní situaci jednotlivých adresátů, a není tudíž určen k jakémukoli dalšímu šíření či zveřejnění. Jakékoli jiné užití podléhá předchozímu souhlasu některého z jednatelů či prokuristů advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, s.r.o.
- 5.1.2 Závěry obsažené v tomto dokumentu jsou vyjádřením právního názoru jeho autorů a nelze vyloučit, že příslušný soud, který se případně bude touto záležitostí zabývat, se přikloní k názoru odlišnému. Obecné závěry nelze aplikovat na konkrétní případy, které je třeba posoudit vždy individuálně.

* * *

⁸ Tichý, L. článek 79. In: Tichý, L. *CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 412 s. a srov. S. Tang In: *Conflict of laws*. K dispozici: <http://conflictoflaws.net/2020/coronavirus-force-majeure-certificate-and-private-international-law/>.

⁹ Op. cit. Tichý.

KRIZOVÁ OPATŘENÍ VYDANÁ PO VYHLÁŠENÍ NOUZOVÉHO STAVU DNE 12. 3. 2020**1. DOČASNÉ ZNOVUZAVEDENÍ OCHRANY VNITŘNÍCH HRANIC ČESKÉ REPUBLIKY**

Podklad: [Usnesení vlády č. 197 ze dne 12. 3. 2020](#) a [mimořádné opatření ministerstva vnitra ze dne 13. 3. 2020](#)

Účinnost od: 14. 3. 2020 od 0:00 hod.

Účinnost do: 18. 3. 2020 do 23:59

Shrnutí: Na základě tohoto usnesení vlády vydalo ministerstvo vnitra mimořádné opatření obecné povahy na ochranu pozemní hranice s **Německem a Rakouskem** a **vzdušné vnitřní hranice**; po pozbytí účinnosti tohoto opatření hodlá vláda přistoupit k zavedení ochrany vnitřních hranic vládním opatřením obecné povahy, přičemž je velmi pravděpodobné, že budou přijata přísnější opatření.

2. ZÁKAZ VSTUPU A VYCESTOVÁNÍ DO RIZIKOVÝCH OBLASTÍ A PŘERUŠENÍ VYDÁVÁNÍ VÍZ A OPRÁVNĚNÍ K POBYTU

Podklad: [Usnesení vlády č. 198 ze dne 12. 3. 2020](#)

Účinnost od: 14. 3. 2020 od 0:00 hod.

Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání) ve vztahu k opatření týkající se víz a oprávnění k pobytu

Účinnost do: 16. 3. 2020 do 0:00 ve vztahu k zákazu vstupu a vycestování do rizikových oblastí;

Od 16. 3. 2020 od 0:00 platí úplný zákaz vstupu a vycestování mimo území České republiky (viz krizové opatření pod bodem 3 níže).

Shrnutí: Tímto krizovým opatřením vláda (a) zakázala vstup cizinců z rizikových oblastí, (b) zakázala českým občanům vycestovat do rizikových oblastí, pokud nebyla udělena výjimka,¹⁰ (c) zastavila či přerušila vydávání víz a oprávnění k pobytu nad 90 dnů, a (d) stanovila, že cizinci, kteří se v době vyhlášení nouzového stavu nacházejí na území oprávněně přechodně nebo trvale podle pravidel pro pobyt cizinců, jsou oprávněni setrvat na území po dobu trvání nouzového stavu.

Rizikové oblasti stanoví ministr zdravotnictví sdělením uveřejněným na internetových stránkách ministerstva zdravotnictví.¹¹ Ke dni 14. 3. 2020 se jedná o tyto země: **Čína, Jižní Korea, Írán, Itálie, Španělsko, Rakousko, Německo, Švýcarsko, Švédsko, Nizozemsko, Belgie, Velká Británie, Norsko, Dánsko a Francie.**

Pro přehlednost daného opatření přikládáme tabulku ministerstva a opětovně upozorňujeme, že toto krizové opatření o zákazu vstupu a vycestování bylo zpřísněno usnesením vlády č. 209 ze dne 13. 3. 2020 (viz bod 3 níže).

¹⁰ Přehled doposud udělených výjimek <https://www.mvcr.cz/clanek/cestovani-po-dobu-nouzoveho-stavu.aspx>.

¹¹ <https://koronavirus.mzcr.cz/staty-sveta-s-vysokym-rizikem-prenosu-nakazy/>

Informace k cestování* – COVID-19

(platnost od 13. 3. 2020 od 12:00 hod do 16. 3. 2020 do 0:00 hod)

VSTUP DO ČR	z bezpečné země	z rizikové země**
občan ČR	ANO <i>povinná karanténa v případě příznaků onemocnění</i>	ANO (povinná karanténa)
cizinec s povoleným pobytem v ČR (který je v době vyhlášení nouzového stavu mimo ČR)	ANO <i>povinná karanténa v případě příznaků onemocnění</i>	ANO (povinná karanténa)
cizinec (turista)	ANO <i>povinná karanténa v případě příznaků onemocnění</i>	NE

VÝJEZD Z ČR	do bezpečné země	do rizikové země**
občan ČR	ANO	NE (pouze s povoleným pobytem v dané zemi)
cizinec s povoleným pobytem v ČR	ANO	ANO (bez možnosti návratu během nouzového stavu)
cizinec (turista)	ANO	ANO (bez možnosti návratu během nouzového stavu)

* Existence výjimek – viz <https://www.mvcr.cz/clanek/vyjimky-z-omezeni-cestovani.aspx>
 ** Seznam rizikových zemí se bude průběžně měnit dle informací Ministerstva zdravotnictví ČR
<https://koronavirus.mzcr.cz/staty-sveta-s-vysokym-rizikem-prenosu-nakazy/>

Zdroj – [webové stránky Ministerstva vnitra](#)

3. ZÁKAZ VSTUPU PRO VŠECHNY CIZINCE A ZÁKAZ VYCESTOVÁNÍ Z ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY VŠEM OBČANŮM ČESKÉ REPUBLIKY

Podklad: [Usnesení vlády č. 203 ze dne 13. 3. 2020](#)

Účinnost od: 16. 3. 2020 od 0:00 hod.

Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání)

Shrnutí: Vláda zakázala vstup **pro všechny cizince** s výjimkou cizinců pobývajících s přechodným pobytem nad 90 dnů nebo trvalým pobytem na území České republiky, což neplatí, je-li vstup těchto cizinců v zájmu České republiky. Dále vláda zakázala občanům České republiky a cizincům s trvalým nebo s přechodným pobytem nad 90 dnů na území České republiky vycestovat z území České republiky; to neplatí, je-li z tohoto opatření udělena výjimka (plošná či individuální). Výjimky stanovuje ministr vnitra uveřejněním na internetových stránkách ministerstva vnitra, které průběžně aktualizuje.¹²

Níže uvádíme tabulku Ministerstva vnitra pro přehlednost výše uvedeného opatření, ve kterém je promítnuta i povinnost karantény, která byla stanovena usnesením vlády č. 209 (viz bod 4 níže).

Komentář: Od pondělí 16. 3. 2020 nemůže žádný občan České republiky vycestovat z území České republiky, a to ani formou silniční, vlakové a letecké dopravy, pokud nebyla udělena výjimka. Za tímto účelem doporučujeme sledovat stránky ministerstva vnitra.

¹² Přehled doposud udělených výjimek <https://www.mvcr.cz/clanek/cestovani-po-dobu-nouzoveho-stavu.aspx>.

Informace k cestování* – COVID-19 (platnost od 16. 3. 2020 od 0:00 hod)

VSTUP DO ČR	z bezpečné země	z rizikové země**
občan ČR	ANO <i>povinná karanténa v případě příznaků onemocnění</i>	ANO (povinná karanténa)
cizinec s povoleným pobytem v ČR (který je v době vyhlášení nouzového stavu mimo ČR)	ANO <i>povinná karanténa v případě příznaků onemocnění</i>	ANO (povinná karanténa)
cizinec (turista)	NE	NE

VÝJEZD Z ČR	do bezpečné země	do rizikové země**
občan ČR	NE (pouze s povoleným pobytem v dané zemi)	NE (pouze s povoleným pobytem v dané zemi)
cizinec s povoleným pobytem v ČR	ANO (bez možnosti návratu během nouzového stavu)	ANO (bez možnosti návratu během nouzového stavu)
cizinec (turista)	ANO (bez možnosti návratu během nouzového stavu)	ANO (bez možnosti návratu během nouzového stavu)

* Existence výjimek – viz <https://www.mvcr.cz/clanek/cestovani-po-dobu-nouzoveho-stavu.aspx>
 ** Seznam rizikových zemí se bude průběžně měnit dle informací Ministerstva zdravotnictví ČR
<https://koronavirus.mzcr.cz/staty-sveta-s-vysokym-rizikem-prenosu-nakazy/>

Zdroj – [webové stránky Ministerstva vnitra](#)

4. POVINNÁ KARANTÉNA PO NÁVRATU Z RIZIKOVÝCH OBLASTÍ A INFORMAČNÍ POVINNOSTI PŘI PŘÍZNACÍCH ONEMOCNĚNÍ KORONAVIREM

Podklad: [Usnesení vlády č. 209 ze dne 13. 3. 2020](#)

Účinnost od: 13. 3. 2020 od 12:00 hod.

Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání)

Shrnutí: Vláda tímto opatřením rozšířila působnost usnesení vlády ze dne 12. 3. 2020 č. 198, kdy nařizuje všem občanům České republiky a cizincům s přechodným nebo trvalým pobytem v České republice pobývajícím na území České republiky nad 90 dní nebo jsou-li na území České republiky zaměstnání, kteří se v období **od okamžiku účinnosti tohoto usnesení vlády navrátí z pobytu na území rizikových oblastí**, aby bezprostředně po návratu do České republiky oznámili tuto skutečnost praktickému lékaři. Tato povinnost se nevztahuje na osoby, na které se vztahuje výjimka udělená ministrem vnitra podle usnesení vlády č. 198 z 12. 3. 2020 a č. 203 ze dne 13. 3. 2020. Vláda dále nařídila shora uvedeným osobám, aby v případě jakýchkoliv příznaků chřipkového onemocnění po návratu neprodleně oznámily tuto skutečnost praktickému lékaři.

Současně vláda nařídila všem poskytovatelům zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost bylo, aby **všem osobám, které se navrátí z pobytu na území rizikových oblastí rozhodli o karanténě v délce 14 dnů**. Rizikové oblasti stanoví ministr zdravotnictví sdělením uveřejněným na internetových stránkách ministerstva zdravotnictví.¹³ Ke dni 14. 3. 2020 se jedná o tyto země: **Čína, Jižní Korea, Írán, Itálie, Španělsko, Rakousko, Německo, Švýcarsko, Švédsko, Nizozemsko, Belgie, Velká Británie, Norsko, Dánsko a Francie**.

¹³ <https://koronavirus.mzcr.cz/staty-sveta-s-vysokym-rizikem-prenosu-nakazy/>

5. ZÁKAZY V MEZINÁRODNÍ OSOBNÍ DOPRAVĚ

Podklad: [Usnesení vlády č. 200, ze dne 12. 3. 2020](#)

Účinnost od: 14. 3. 2020 od 0:00 hod.

Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání)

Shrnutí: Vláda zakázala všem dopravcům v mezinárodní **silniční** dopravě zajišťované vozidly s obsaditelností nad 9 osob přepravu cestujících přes hranice ČR, dále všem dopravcům v mezinárodní **drážní** osobní dopravě přepravu cestujících přes hranice ČR, všem dopravcům v přeshraniční vnitrozemské **vodní** dopravě přepravu cestujících přes hranice ČR a všem dopravcům využívat v rámci obchodní **letecké** dopravy s cestujícími na palubě, při níž je překračována hranice ČR, jiná letiště než mezinárodní letiště Václava Havla Praha. Umožněn je pouze návrat občanů České republiky a cizinců s trvalým nebo přechodným pobytem nad 90 dnů do České republiky a opuštění území České republiky cizinci, a to výhradně silniční osobní příležitostnou dopravou. Dále je umožněna doprava prázdných autobusů, vlakových souprav a plavidel bez cestujících do/mimo území České republiky. Výjimku z mimořádného opatření vlády je oprávněn udělit ministr dopravy.

Komentář: Do pátku 13. 3. 2020 mohly být k návratu do České republiky použity autobusy nebo vlaky, od soboty 14. 3. 2020 lze využít pouze osobní přepravu. Při návratu z rizikových oblastí a při návratu odkudkoli se symptomy chřipky je nutno podstoupit preventivní karanténu v délce 14 dnů.

6. ZÁKAZ PRODEJE ZBOŽÍ A SLUŽEB, ČINNOSTI STRAVOVACÍCH SLUŽEB A PROVOZU HEREN A KASÍN

Podklad: [usnesení vlády č. 211 ze dne 14. března 2020](#)

Účinnost od: 14. 3. 2020 od 6:00 hod.

Účinnost do: 24. 3. 2020 do 6:00 hod.

ve vztahu k zákazu prodeje zboží a služeb, zákazu činnosti provozoven stravovacích služeb v nákupních centrech a zákazu přítomnosti veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb

Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání) ve vztahu k zákazu provozu heren a kasín

Shrnutí: Vláda usnesením č. 2011 **zakázala maloobchodní prodej a prodej služeb v provozovnách**,¹⁴ s výjimkou těchto prodejen: potravin, výpočetní a telekomunikační techniky, audio a video přijímačů, spotřební elektroniky, přístrojů a dalších výrobků pro domácnosti, pohonných hmot, paliv, hygienického zboží, kosmetiky a jiného drogistického zboží, lékárny a výdejny zdravotnických prostředků, malých domácích zvířat, krmiva a dalších potřeb pro zvířata, brýlí, kontaktních čoček a souvisejícího zboží, novin a časopisů, tabákových výrobků, služeb prádelny a čistíren, prodeje přes internet a dalšími vzdálenými prostředky, přičemž uvedené zboží a služby se převážně prodávají nebo nabízejí v dané provozovně.

Vláda dále **zakázala přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb**, s výjimkou provozoven, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotnických služeb a sociálních služeb, vězeňských zařízení). Tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou bez vstupu do provozovny), který může probíhat bez časového omezení, a

Současně vláda **zakázala činnost provozoven stravovacích služeb**, umístěných v rámci 2 nákupních center s prodejní plochou přesahující 5000 m², a **provoz heren a kasín**.

¹⁴ Např. kadeřnictví.

7. ZÁKAZ SHROMÁŽDĚNÍ A JINÝCH AKCÍ S ÚČASTÍ NAD 30 OSOB A PŘÍTOMNOSTI VEŘEJNOSTI V PROVOZOVNÁCH POSKYTOVATELŮ NĚKTERÝCH SLUŽEB

Podklad: [Usnesení vlády č. 199 ze dne 12. 3. 2020](#) ve znění [usnesení vlády č. 211 ze dne 14. března 2020](#)

Účinnost od: 14. 3. 2020 od 6:00 hod.
Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání)

Shrnutí: Vláda zakázala divadelní, hudební, filmová a další umělecká představení, sportovní, kulturní, náboženské, spolkové, taneční, tradiční a jim podobné akce a jiná shromáždění, výstavy slavnosti poutě, přehlídky, ochutnávky, trhy a veletrhy, vzdělávací akce, a to **jak veřejné, tak soukromé**, s účastí **přesahujících ve stejný čas 30 osob**. Tento zákaz se nevztahuje na schůze, zasedání, podobné akce ústavních orgánů, orgánů veřejné moci, soudů a jiných veřejných osob, které se konají na základě zákona, a na pohřby. Dále zakázala přítomnost veřejnosti v provozovnách poskytovatelů některých služeb – posilovny, přírodní a umělá koupaliště, solária, sauny, wellness služby, hudební a společenské kluby, zábavní zařízení, veřejné knihovny, galerie.

Komentář: Konání valných hromad společností dle našeho posouzení spadá pod vládou stanovený zákaz. Uvedený názor opíráme o znění mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 3. 2020¹⁵, které bylo krizovým opatřením vlády zrušeno¹⁶ a které ve výjimkách výslovně zakotvovalo, že zákaz nedopadá na schůze, zasedání a podobné akce soukromých osob (např. valných hromad), které se konají na základě zákona. Tato výjimka nebyla do krizového opatření vlády č. 199 převzata a současně byl podstatným způsobem i rozšířen okruh akcí, na které se vztahuje.

8. ROZŠÍŘENÍ ZÁKAZU PŘÍTOMNOSTI VEŘEJNOSTI V PROVOZOVNÁCH POSKYTOVATELŮ SLUŽEB A ZÁKAZ PRODEJE NA TRŽNICÍCH A TRŽIŠTÍCH

Podklad: [Usnesení vlády č. 208 ze dne 13. 3. 2020](#)

Účinnost od: 14. 3. 2020 od 6:00 hod.
Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání)

Shrnutí: Vláda rozšířila zákaz přítomnosti veřejnosti v provozovnách poskytovatelů služeb (uložený usnesením č. 199) o bazény a turistická informační centra, dále vnitřní i venkovní sportoviště s účastí přesahující ve stejný čas 30 osob a zakázala maloobchodní prodej na tržnicích a tržištích (např. SAPA).

9. ZÁKAZ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY, VZDĚLÁVACÍCH A VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT VE ŠKOLSTVÍ

Podklad: [Usnesení vlády č. 201 ze dne 12. 3. 2020](#)

Účinnost od: 13. 3. 2020
Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání)

Shrnutí: Vláda zakázala osobní přítomnost žáků a studentů na základním, středním a vyšším odborném vzdělávání ve školách a školských zařízeních, na základním uměleckém vzdělávání v základní umělecké škole a jazykovém vzdělávání v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky a **akcích pořádaných těmito školami**, dále osobní přítomnost studentů na hromadných formách výuky a zkoušek při studiu na vysoké škole, přičemž je umožněna osobní přítomnost na klinické a praktické výuce a praxi, osobní přítomnost na vzdělávání v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou v institucích zapsaných v seznamu vzdělávacích institucí poskytujících jednoleté kurzy cizích

¹⁵ Viz zrušené [mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 10.3. 2020, č. j. MZDR 10666/2020-1/MIN/KAN](#).

¹⁶ Viz II. usnesení vlády č. 199 ze dne 12. 3. 2020 o přijetí krizového opatření.

jazyků s denní výukou podle zákona o státní sociální podpoře a konečně přítomnost dětí, žáků a studentů a jiných účastníků na zájmovém vzdělávání ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, a na soutěžích a přehlídkách organizovaných pro děti, žáky a studenty škol a školských zařízení podle školského zákona.

10. POVINNOST MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI O VYPRACOVÁNÍ KONEČNÉHO NÁVRHU NAŘÍZENÍ VLÁDY, KTERÝM SE PRO ÚČELY TRESTNÍHO ZÁKONÍKU STANOVÍ, CO SE POVAŽUJE ZA NAKAŽLIVÉ LIDSKÉ NEMOCI, NAKAŽLIVÉ NEMOCI ZVÍŘAT, NAKAŽLIVÉ NEMOCI ROSTLIN A ŠKŮDCE UŽITKOVÝCH ROSTLIN

Podklad: [Usnesení vlády č. 210 ze dne 13. 3. 2020](#)

Komentář: Čin je trestný, jen pokud jeho trestnost byla zákonem stanovena dříve, než byl spáchán. Právní norma, která má být novelizována, bude mít proto účinky zásadně jen do budoucna a nebude se vztahovat na jednání osob před její účinností (pokud by to nebylo pachateli ku prospěchu, což se nedomníváme).

11. ZÁKAZ NÁVŠTĚV VE VĚZNÍCÍCH, VAZEBNÍCH VĚZNICÍCH A ÚSTAVECH PRO VÝKON ZABEZPEČOVACÍ DETENCE PO DOBU TRVÁNÍ NOUZOVÉHO STAVU

Podklad: [Usnesení vlády č. 204 ze dne 13. 3. 2020](#)

Účinnost od: 14. 3. 2020 od 0:00 hod.

Účinnost do: 11. 4. 2020 (příp. do odvolání)

12. POVINNOST MÍSTOPŘEDSEDY VLÁDY, MINISTRA PRŮMYSLU A OBCHODU A MINISTRA DOPRAVY, ABY UMOŽNIL JÍZDY VOZIDLŮM, KTERÁ JE MAJÍ ZAKÁZÁNY PODLE § 43 ZÁKONA O SILNIČNÍM PROVOZU

Podklad: [Usnesení vlády č. 205 ze dne 13. 3. 2020](#)

13. POVINNOST MINISTRA ZDRAVOTNICTVÍ PŘEDKLÁDAT PRŮBĚŽNĚ ŽÁDOSTI O ROZPOČTOVÁ OPATŘENÍ Z KAPITOLY VŠEOBECNÁ POKLADNÍ SPRÁVA, POLOŽKA VLÁDNÍ ROZPOČTOVÁ REZERVA

Podklad: [Usnesení vlády č. 206 ze dne 13. 3. 2020](#)

14. ULOŽENÍ PRACOVNÍ POVINNOSTI STUDENTŮM V ZAŘÍZENÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PO DOBU TRVÁNÍ NOUZOVÉHO STAVU A POZASTAVENÍ ČINNOSTI POSKYTOVATELŮM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Podklad: [Usnesení vlády č. 207 ze dne 13. 3. 2020](#)

Komentář: Detailnější rozbor těchto tří posledních krizových opatření neposkytujeme, neboť s ohledem na zaměření tohoto dokumentu nejsou relevantní.

***

MIMOŘÁDNÁ OPATŘENÍ VYDANÁ PŘED VYHLÁŠENÍM NOUZOVÉHO STAVU

Komentář: Vláda v usnesení o vyhlášení nouzového stavu výslovně zakotvila, že dosavadní vydaná a platná mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví nejsou vyhlášením nouzového stavu dotčena,¹⁷ což znamená, že nadále zůstávají v platnosti a je třeba je dodržovat.

1. ZÁKAZ PŘÍMÝCH LETŮ Z ÚZEMÍ REGIONŮ V ITALSKÉ REPUBLICE

Podklad: [Ochranné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 2. 3. 2020](#)

Účinnost od: 5. 3. 2020
Účinnost do: 18. 3. 2020

Shrnutí: Všem leteckým dopravcům provozujícím přímé lety ze všech letišť na území regionů Emilia-Romagna, Piemont, Lombardie a Benátsko v Italské republice s cestujícími na palubě letadla na všechny letiště na území České republiky se zakazuje let provádět.

2. ZÁKAZ PŘÍMÝCH LETŮ Z ÚZEMÍ KOREJSKÉ REPUBLIKY

Podklad: [Ochranné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 2. 3. 2020](#)

Účinnost od: 5. 3. 2020
Účinnost do: odvolání

Shrnutí: Všem leteckým dopravcům provozujícím přímé lety ze všech letišť z Korejské republiky s cestujícími na palubě letadla na všechny letiště na území České republiky se zakazuje tyto lety nadále provádět.

3. ZÁKAZ VYVÁŽET VŠECHNY PŘÍPRAVKY OSOBNÍ HYGIENY URČENÉ NA DEZINFEKCI RUKOU

Podklad: [Mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 5. 3. 2020](#)

Účinnost od: 6. 3. 2020
Účinnost do: odvolání

Shrnutí: Všem osobám, s výjimkou výrobců, se zakazuje vyvážet z území České republiky, s výjimkou přiměřeného množství pro osobní potřebu, všechny přípravky osobní hygieny určené na dezinfekci rukou (blíže specifikované v mimořádném opatření).

4. ZÁKAZ PRODEJE VŠECH OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ TŘÍDY FFP3 (RESPIRÁTORY)

Podklad: [Mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 6. 3. 2020](#)

Účinnost od: 6. 3. 2020
Účinnost do: odvolání

Shrnutí: Všem osobám se zakazuje prodávat všechny osobní ochranné prostředky třídy FFP3 uváděné na trh jiným osobám, než jsou: (i) Česká republika a její organizační složky a (ii) osoby distribuující uvedené osobní ochranné prostředky, se sídlem nebo usazené na území České republiky, které mohou uvedené osobní ochranné prostředky dále prodávat či převádět pouze výše uvedeným osobám v souladu s tímto mimořádným opatřením, a to do odvolání tohoto mimořádného opatření.

¹⁷ Čl. III. usnesení vlády ze dne 12. 3. 2020 o vyhlášení nouzového stavu.

Komentář: Cenovým výměrem MF č. 03/2020 ze dne 4. 3. 2020, č. j. MF-6197/2020/1601-2 byla stanovena maximální cena ochranných prostředků třídy FFP3 ve výši 175,- Kč bez DPH za 1 kus vyrobených subjekty se sídlem v EU a ve výši 350,- Kč bez DPH za 1 kus vyrobených subjekty se sídlem mimo EU.

5. POVINNÁ IDENTIFIKACE OSOBY PO NÁVRATU K ITALSKÉ REPUBLIKY A URČENÍ POVINNÉ KARANTÉNY TÉTO OSOBY

Podklad: [Mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 7. 3. 2020](#)

Účinnost od: 7. 3. 2020

Účinnost do: odvolání

Shrnutí: Všem osobám s trvalým a přechodným pobytem v České republice nad 90 dní nebo zaměstnaným na území České republiky, které se v období od 7. 3. 2020 navrátí z pobytu na území Italské republiky do České republiky se nařizuje, aby **bezprostředně po návratu do České republiky oznámily tuto skutečnost**, a to telefonicky nebo jiným vzdáleným přístupem, svému registrujícímu poskytovateli zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo jinému praktickému lékaři.

Všem poskytovatelům zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost se nařizuje, aby **rozhodli o karanténě v délce 14 dnů** u osob s trvalým a přechodným pobytem v České republice nad 90 dní nebo zaměstnaným na území České republiky, **kteří se v období od 7. 3. 2020 navrátí z pobytu na území Italské republiky do České republiky**. Opatření se netýká: (i) řidičů nákladní dopravy, kteří tranzitují přes Italskou republiku, nebo provádějí na území Italské republiky přepravu, nakládku a vykládku zboží, (ii) řidičů a posádky dopravní zdravotní služby, kteří provádějí transporty pacientů na území Italské republiky a (iii) pilotů dopravních letadel, kteří neopustí palubu letadla s výjimkou provedení předletové nebo meziletové přípravy, při tranzitních nebo zpátečních letech.

6. POVINNÁ KARANTÉNA VŠEM OSOBÁM, KTERÉ SE SETKALY S OSOBOU NAKAŽENOU KORONAVIREM

Podklad: [Mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 8. 3. 2020](#)

Účinnost od: 8. 3. 2020

Účinnost do: odvolání

Shrnutí: Všem poskytovatelům zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost se nařizuje, aby **rozhodli o karanténě v délce 14 dnů** u osob, které byly v kontaktu s pacientem, u kterého byla laboratorně potvrzena nákaza koronavirem.

7. ZÁKAZ NÁVŠTĚV PACIENTŮ V ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH A OSOB V ZAŘÍZENÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Podklad: [Mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 9. 3. 2020](#)

Účinnost od: 10. 3. 2020

Účinnost do: odvolání

Shrnutí: Všem poskytovatelům zdravotních služeb lůžkové péče a všem zařízením sociálních služeb, podle zákona o sociálních službách nařizuje zákaz návštěv pacientů a osob pobývajících v zařízení (s výjimkami uvedenými v tomto mimořádném opatření).

8. **POVINNÁ KONTROLA PO NÁVRATU Z OBLASTÍ S VYSOKÝM RIZIKEM NÁKAZY KORONAVIREM**

Podklad: [Mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 3. 2020](#)

Účinnost od: 10. 3. 2020

Účinnost do: odvolání

Všem osobám, na které se nevztahuje mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 7. 3. 2020 (povinná karanténa po návratu z Italské republiky), které v posledních 14 dnech před příjezdem na území České republiky pobývaly na území státu s vysokým rizikem výskytu onemocnění koronavirem, se nařizuje po překročení státní hranice České republiky strpět provedení kontroly příznaků infekčního onemocnění.

***